

[Anker Lau.]

erhvervene og de skabende kræfter i befolkningen, kan det ikke nytte noget, at der rundt omkring i befolkningen findes grupper, som forsøger på at afskaffe erhvervsfriheden og ophæve konkurrencen. Det er naturligvis såre behageligt for dem, der nu på en sådan måde har erhvervet sig et monopol, men man må gøre sig klart, at man samtidig giver socialdemokrater og kommunister argumenter for deres krav om socialisering, og det har vi også hørt tydelige udtryk for her i dag. Men for den store erhvervsdrivende befolkning og også for brugerne er virkningen af det private monopol i virkeligheden ganske den samme som virkningen af socialisering. Næringsretten går tabt for alle andre, og befolkningen er prisgivet monopolerne, hvad løn og priser angår. Man kan naturligvis hævde, at monopol kan kontrolleres, og det er også rigtigt, men jeg giver nu ikke så forfærdelig meget for den kontrol, der her kan udøves, og statsmonopoler kan man i alt fald ikke kontrollere med nogen særlig effektivitet.

Jeg hilser med glæde det lovforslag, der her er fremsat. Jeg synes, det er rigtigt, at vi herigennem får udviklingen økonomisk kortlagt, så vi får et virkelig godt grundlag for vor bedømmelse af fremtidens erhvervspolitiske opgaver.

Når man kender lidt til socialdemokratiets fortid, og det gør vi vel allesammen, virker det lidt chokerende på mig, det må jeg erkende, at se et forslag som dette, hvis ordlyd giver os indtryk af, at den højtærede handelsminister pludselig er blevet den frie konkurrences og erhvervsfrihedens beskytter. Når man tænker paa den udvikling, der har været antydet i „Fremtidens Danmark“, og på de mælkeordninger, som er udgået fra dette parti, og meget andet, så er der vist alligevel ingen, der for alvor vil mistænke ham derfor, og så må man jo med spænding afvente, hvad denne kommissions arbejdsresultat skal bruges til, når det engang kommer frem. Vil man på basis af dette resultat afskaffe monopolerne, skaffe dem konkurrence, lave en lovgivning, som forhindrer, at nye opstår, eller noget i den retning, gennem næringsloven på andre områder skabe forhold, som beskytter den jævne befolknings næringsret, eller vil man gøre det, som den ærede kommunistiske ordfører gav udtryk for her: nationalisere eller socialisere, hvad man nu vil kalde det? Det er jo den almindelige recept, at man fremkalder en monopolisering, og bagefter socialiserer

man. Det er efterhånden ikke nogen hemmelighed for nogen, at det er noget i den retning, man tilsigter.

Jeg vil gerne sige et par ord om det lille spørgsmål om arbejdsrunder, ikke fordi jeg skal forlænge diskussionen ret meget med dette spørgsmål, men det er dog ganske interessant, at man her direkte i loven undtager netop dette. Det er dog, ligesom man derigennem indirekte erkender, at der virkelig her er tale om en trustdannelse. Jeg er også ked af, at man undtager virkningerne af restriktionslovgivningen, af vareforsynings import- og eksportbegrænsninger og alle disse ting. Det er virkelig en stor og dybtgående virkning, disse foranstaltninger har haft, og jeg mener, det ville være af uhyre stor værdi for os at få klarlagt, hvor stor virkningen har været med hensyn til monopol-tendenser og monopoldannelser. Jeg er derfor ked af det, hvis man skal opfatte loven sådan, at disse virkninger er undtaget. Jeg er ikke rigtig klar over, hvorledes samspillet er mellem § 1, 3. punktum, vedrørende kommissionens opgaver, og stk. 3, hvor man siger:

„Det falder udenfor kommissionens opgave at tage stilling til virkningen på dansk erhvervsliv af de af det offentlige fastsatte begrænsninger i adgang til ind- og udførsel af varer . . .“ o. s. v. Om dette betyder, som det ærede medlem hr. Himmelstrup var inde på, at man vel kan undersøge det, men ikke skal tage stilling til det, eller om man helt holder disse forhold udenfor kommissionens område, det er jeg ikke rigtig klar over. Jeg anser det for at være af overordentlig stor betydning også at få denne side af sagen klarlagt, så vi her kan se restriktionernes virkning, hvorledes de i tidens løb har været med til at forme det erhvervsliv, som på visse områder i dag er endt i monopolisering.

Iøvrigt har jeg ikke meget mere på hjerte udover, at jeg vil bede den højtærede handelsminister fortælle os lidt om, hvorledes han tænker sig kommissionen sammensat. Når en sådan kommission skal arbejde på et så betydningsfuldt område som dette her, så synes jeg, dens sammensætning har en ganske overordentlig betydning, og jeg vil bede den højtærede handelsminister give udtryk for, hvorledes han tænker sig den sammensat, herunder også om han tænker sig politiske partier repræsenteret i kommissionen.

Iøvrigt skal jeg tilsige en velvillig indstilling til forslaget gennemførelse.